

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תלה"מ 38034-09-17 פלוני נ' פלונית

בפני כב' השופטת תמר סנונית פורר

התובע:

פלוני
ע"י ב"כ עו"ד אונגר לטין

נגד

הנתבעת:

פלונית
ע"י ב"כ עו"ד ירקוני

מיני-רציו:

* נמחקה על הסף, בהעדר עילה תביעה להפחתת (ביטול) מזונות שנקבעו בפס"ד (חלוט), כאשר הנימוק היחיד לצורך בשינוי פסק הדין למזונות הינו ההלכה שנקבעה בבע"מ 919/15. הילכת בע"מ 919/15 חלה רטרואקטיבית על תיקים תלויים ועומדים ולא על תיקים חלוטים. כעולה מהפסיקה, תיקים בהם פסק הדין הפך חלוט טרם מתן ההלכה החדשה לא ניתן להורות על ביטולם רק בשל פסק הדין החדש; בע"מ 919/15 לא שינה את ההלכה הקיימת לגבי הדרישה לשינוי נסיבות מהותי בתביעה נוספת למזונות ולא די בבע"מ 919/15 על מנת לשלול את הדרישות בפסיקה להוכחת שינוי נסיבות מהותי.

* משפחה – מזונות ילדים – שינוי פסק-דין

* משפחה – מזונות ילדים – בעקבות בעמ 919/15

הכרעה בשאלה האם יש לסלק על הסף תביעה להפחתת (ביטול) מזונות שנקבעו בפסק דין למזונות מיום 4.1.2017. פסה"ד ניתן לאחר דיון הוכחות ואין מחלוקת כי פסה"ד חלוט, כאשר הנימוק היחיד לצורך בשינוי פסק הדין למזונות הינו ההלכה שנקבעה בבע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית (19.7.17) (להלן: "בע"מ 919/15").

ביהמ"ש לענייני משפחה מחק את התביעה על הסף מהטעמים הבאים:

הילכת בע"מ 919/15 חלה רטרואקטיבית על תיקים תלויים ועומדים בערכאות השיפוט ולא על תיקים ששמיעתם הסתיימה והם חלוטים. כעולה מהפסיקה ובפרט מהלכת סולל בונה תיקים בהם פסק הדין הפך חלוט טרם מתן ההלכה החדשה לא ניתן להורות על ביטולם רק בשל פסק הדין החדש. אמנם, ברי כי יש לפרש את הלכת סולל בונה בהתאם להיבטים השונים של דיני המשפחה (פסק דין מול הסכם, גמישות בתביעות הקשורות לקטינים, סופיות דיון בהקשר המשפחתי, ייחודיות הסכמי הפשרה המשפחתיים

ועוד). עם זאת, גם על דיני המשפחה חלים העקרונות הכלליים של התיישנות וסופיות הדיון וכן עיקרון ההסתמכות על היבטיו השונים. הדברים מקבלים משנה תוקף שעה שבענייני קטינים ניתן לשוב ולפנות לביהמ"ש, אך אין די רק בהלכה החדשה שנקבעה לשם מימוש זכות הגישה לערכאות ונדרש לשם כך "דבר מה נוסף".

פסקי דין במזונות (הסכם או פסק דין) אכן נתונים לבחינה מחודשת ושינוי אולם רק בסייגים ובמגבלות שנקבעו בפסיקה העוסקים בשינוי נסיבות מהותי. בעניינו אין טענה כלל לשינוי נסיבות מהותי עובדתי כלשהו. בהקשר זה סבור ביהמ"ש כי בע"מ 919/15 לא שינה את ההלכה הקיימת לגבי הדרישה לשינוי נסיבות מהותי בתביעה נוספת למזונות. ייתכן כי יהיה מקום במקרים מתאימים, על מתן פרשנות מקלה יותר לעניין הדרישות לשינוי נסיבות מהותי. אך שינוי נסיבות מהותי עדיין נדרש. לעמדת ביהמ"ש, לא די בבע"מ 919/15 על מנת לשלול את הדרישות בפסיקה להוכחת שינוי נסיבות מהותי.

אשר על כן התביעה נמחקת על הסף בהעדר עילה.

לאור השאלה המשפטית שעמדה על הפרק, נקבע כי האב יישא בהוצאות מופחתות בסך של 2,000 ₪ בלבד.

פסק דין

1. עניינו של פסק דין זה הכרעה האם יש לסלק על הסף תביעה להפחתת (ביטול) מזונות שנקבעו בפסק דין למזונות מיום 4.1.2017, כאשר הנימוק היחיד לצורך בשינוי פסק הדין למזונות הינו ההלכה שנקבעה בבע"מ 919/15 פלוגי נ' פלוגית (19.7.17) (להלן: "בע"מ 919/15").

א. רקע עובדתי

2. הצדדים הורים לשני ילדים קטינים: ---- בן כ- 10.5 שנים ו---- בת כ- 5.5 שנים.
3. הצדדים נישאו ביום 3.8.2004. בחודש 7/2015 הצדדים נפרדו. בחודש 1/2016 הוגשו תביעות למשמורת ומזונות על ידי האם.
4. ביום 17.11.16 ניתן פסק דין בתביעת המשמורת תמ"ש 28583-01-16, לאחר שהצדדים הגיעו להסכמה ביחידת הסיוע כי הקטינים יהיו עם האב בימי ראשון ושלישי כולל לינה, וכן בכל סוף שבוע שני, מתום המסגרת החינוכית ביום ו' ועד לחזרתם ביום ראשון בבוקר למסגרת החינוכית.

5. ביום 4.1.2017 ניתן פסק הדין למזונות לאחר דיון הוכחות (להלן: "פסק הדין למזונות"). עיקרו של פסק הדין למזונות הינו כי האב יישא במזונות ומדור הקטינים בשיעור של 1,100 ₪ לכל קטין בתוספת של מחצית הוצאות רפואיות חריגות וכן מחצית הוצאות חינוך מסויימות שפורטו בפסק הדין. טענות בדבר התנהלות הצדדים (הוכח כי האם הייתה ההורה המשלם והמרכז בפועל של הוצאות הקטינים), חלוקת זמני שהות נרחבת לאב (בהתאם להסכמות הצדדים), הכנסות דומות של הצדדים ודרישת האב גם אז שלא לשאת במזונות לאור ההשתכרות הדומה ומצבה הכלכלי של האם – נדונו בפסק הדין.
6. לאחר פסק הדין למזונות ולאורו הגיעו הצדדים להסכמות בבית הדין הרבני גם בעניין זכאות האם לכתובתה.
7. איש מהצדדים לא ערער על פסק הדין למזונות ופסק הדין הינו חלוט.
8. ביום 17.9.2017 הוגשה התביעה הנוכחית שהסעד שנתבע בה הוא: "ביטול המזונות הבסיסים של הילדים וחיוב האב בהוצאות החריגות של הילדים בלבד" וזאת בשל פסק הדין [בבע"מ 919/15](#).
9. ביום 7.1.2018 התקיים דיון קד"מ בסופו הוריתי כי הצדדים יסכמו בשאלה המשפטית הבאה: "לאור פסיקת בית המשפט המחוזי כיצד ניתן על תיקים שהסתיימו בפסק דין ואינם תלויים ועומדים ואין טענה לשינוי נסיבות להורות על פתיחת התיק החדש בהתאם ל**[בע"מ 919/15](#)**". לאחר שהצדדים הגישו סיכומיהם בכתב, ניתן פסק הדין כעת.

ב. טענות הצדדים

10. האב טוען כי די במתן פס"ד [בבע"מ 919/15](#) על מנת לבטל את פסק הדין למזונות וכי יש ליתן פסק דין חדש בהתבסס על העובדות שנקבעו בפסק הדין למזונות. האב טוען כי יש להחיל את ההלכה שנקבעה [בבע"מ 919/15](#) רטרואקטיבית גם על תיקים ששמיעתם הסתיימה הם חלוטים או אושר בעניינם הסכם.

11. **האב** טוען כי בשל **בע"מ 919/15** יש להורות על ביטול פסק הדין למזונות ומתן פסק דין חדש זאת בשל שיקולי צדק ומאחר ואין זה צודק להותיר את פסק הדין על כנו משיקולים כלכליים, ועל מנת שלא יהיה אי שיוויון בין ההורים.
12. **האם** טוענת כי יש לסלק את התביעה על הסף מאחר והאב לא טוען לכל שינוי נסיבות מהותי שבשלו יש להורות על דיון מחודש במזונות הקטינים. בנוסף, טוענת האם כי לא בכדי לא טען האב דבר לעניין מצבו הכלכלי מאחר ומצבו הכלכלי הוטב לאחר מתן פסק הדין ועל כן הוא חפץ כי יישארו אותם ממצאים עובדתיים שנקבעו בפסק הדין למזונות. האם מצביעה עוד על כך שהמזונות שנפסקו לטעמה נמוכים והיא זו ששקלה עוד האם לערער על שיעורם.
13. **האם** טוענת כי ההלכה שנקבעה **בבע"מ 919/15** חלה על תיקים חדשים שייפתחו, תיקים תלויים ועומדים בערכאות קמא ובערכאות הערעור ולא על תיקים שהוכרעו והדיון לגביהם הסתיים והם חלוטים.

ג. דיון והכרעה

14. לאחר בחינת טיעוני הצדדים בכתבי הטענות, בדיון בפניי ובסיכומיהם – דין התביעה הנוכחית להיות מסולקת על הסף וזאת בשל העדר עילה, מהנימוקים שיפורטו להלן.
15. יש להבהיר ולחדד את המצב המשפטי והעובדתי שעניינו פסק דין זה: ביום 4.1.2017 ניתן פסק דין למזונות לאחר דיון הוכחות. פסק הדין למזונות ניתח את המצב העובדתי שבין הצדדים ונקבעו במסגרתו החיובים במזונות בהתאם לדין שהיה אז. התובע אינו מבקש כל שינוי של הקביעות העובדתיות ומבחינתו מוכן ורוצה להסתמך על הקביעות העובדתיות הנ"ל.
16. איש מהצדדים לא הגיש ערעור על פסק הדין ואין מחלוקת כי פסק הדין חלוט.
17. התובע אינו טוען לכל שינוי נסיבות ממועד מתן פסק הדין בחודש 1/2017 ועד למועד הגשת התביעה על ידו בחודש 9/2017.
18. בקשתו של התובע פשוטה: ייקח בית המשפט את פסק דינו מיום 4.1.18 על כל ממצאיו העובדתיים וייתן בהתאם **לבע"מ 919/15** פסק דין חדש.

19. התובע מפנה לשני פסקי דין שניתנו בבית המשפט המחוזי וטוען כי פרשנות נכונה שלהם הינה ביטול פסק הדין למזונות אך ורק בשל מתן בע"מ 919/15. אין בידי לקבל פרשנות זו. בעמ"ש 33549-04-16 פלוגי נ' פלוגיית (2.11.17) הוחזר הדין לבית משפט קמא על מנת שיידרש לבחינת הפרמטרים כפי שנקבעו בע"מ 919/15. מדובר היה בערעור תלוי ועומד שהוגש טרם הוכרע בע"מ 919/15, ובית המשפט המחוזי הורה על החזרת התיק לדיון על פי ההלכה החדשה.
- בעמ"ש 14612-10-16 פלוגי נ' פלוגיית (20.12.2017) נקבע מפורשות: "שראוי להחיל את הילכת בע"מ 919/15 רטרואקטיבית על תיקים תלויים ועומדים בערכאות השיפוט".
20. **פרשנות נכונה לטעמי של שני פסקי דין אלה שמדובר בהחלה רטרואקטיבית המתייחסת לתיקים תלויים ועומדים בפני ערכאות השיפוט ולא על תיקים ששמיעתם הסתיימה והם חלוטים.**
21. שני הצדדים הפנו בהרחבה לפרשנות הנכונה לטעמו של כל אחד מהם להלכה שנקבעה ברע"א 8925/04 סולל בונה בניין ותשתיות בע"מ נ' עזבון המנוח אחמד עבד אלחמיד ז"ל (27.2.06) (להלן: "הלכת סולל בונה") הדנה בהרחבה בנושא החלה רטרואקטיבית של הלכה חדשה. הלכת סולל בונה עסקה בשאלה מה ההשפעה של ההלכה החדשה שנפסקה על תביעות תלויות ועומדות בבתי המשפט בערכאות השונות. וכן בשאלה הספציפית מה השפעתה של ההלכה החדשה על הסכם פשרה שניתן לו תוקף של פסק דין חלקי, תוך שהתביעה נמשכת לעניין היחסים בין המזיקים בינם לבין עצמם.
22. בחינה של נימוקי השופטים בהלכת סולל בונה, יש בה כדי לתמוך בפרשנות לה עותרת האם. כבי הנשיא ברק מציין מפורשות בפסק הדין כי יש לאפשר לצדדים בערכאה הדיונית שעניינם תלוי ועומד והגישו כתבי טענות טרם ההלכה החדשה, לתקן את כתבי טענותיהם לאור ההלכה החדשה. כמו כן כבי הנשיא ברק מציין מפורשות כי כל עוד פסק הדין לא הפך לסופי יש לאפשר להעלות טענות המתייחסות להלכה החדשה במסגרת הערעור (ראו: הלכת סולל בונה, פסקה 26 לפסק דינו של כבי הנשיא ברק). קרי כאשר פסק הדין הופך לסופי – לא ניתן לשוב ולפתוח את הדלת ויחול עקרון סופיות הדיון.
23. גם כבי השופטת נאור (כתוארה דאז) בהלכת סולל בונה מציינת כי התחולה הרטרואקטיבית מתייחסת לתיקים התלויים ועומדים בערכאות השיפוט והיא מדגישה את עיקרון סופיות הדיון: **"על כן, ובשל עקרון סופיות הדיון, שאלת התחולה הרטרואקטיבית של הלכה חדשה אינה מתעוררת כלל במקרה זה [הכוונה לחתימת הסכם פשרה טרם פסיקת ההלכה החדשה – ת.ס.פ], בדיוק כשם שהיא אינה מתעוררת לגבי תיקים אחרים שכבר הסתיימו בפשרה או בפסק דין חלוט לפני שניתנה הלכת אטינגר"** (ראו: הלכת סולל בונה, פסקה 1 לפסק דינה

- של כב' השופטת נאור) (ההדגשות הוספו). גם לטעמה של כב' השופטת נאור במקרה של פסק דין חלוט לא יכולה להתעורר השאלה של תחולה רטרואקטיבית של ההלכה החדשה.
24. אשר על כן לטעמי המסקנה המשפטית מהפסיקה ובפרט מהלכת סוללל בונה הינה כי תיקים בהם פסק הדין הפך חלוט טרם מתן ההלכה החדשה לא ניתן להורות על ביטולם רק בשל פסק הדין החדש.
25. השופטים בהלכת סוללל בונה ובפרט כב' השופט חשין (ראו: פיסקה 20 לפסק דינו) ערים למשמעויות השונות לתחולה הרטרואקטיבית בהתייחס לענפי משפט שונים (פלילי מול אזרחי, קניין מול נזיקין מול חוזים ועוד) וערים להיבטים הציבוריים-כלליים אל מול אינטרס האדם הבודד. ברי כי יש לפרש את הלכת סוללל בונה בהתאם להיבטים השונים של דיני המשפחה (פסק דין מול הסכם, גמישות בתביעות הקשורות לקטינים, סופיות דיון בהקשר המשפחתי, ייחודיות הסכמי הפשרה המשפחתיים ועוד). עם זאת, גם על דיני המשפחה חלים העקרונות הכלליים של התיישנות וסופיות הדיון וכן עיקרון ההסתמכות על היבטיו השונים. ראו עוד בהיבט זה: הלכת סוללל בונה, פיסקה 23 לפסק דינו של כב' השופט חשין.
26. בענייני משפחה ובפרט בנושאי קטינים (מזונות, זמני שהות, מעבר מקום מגורים, חינוך וכיוצ"ב), זכות הגישה לערכאות ניתנת ביד רחבה ומוגבלת רק במשורה.
27. בענייני משפחה קיימת התפתחות פסיקתית עניפה והדברים בפרט בנושא קטינים אינם סופיים. עם זאת גם כאשר יש הלכה חדשה למשל בענייני רכוש בין בני זוג אין משמעותה בטלות של פסקי הדין החלוטים שניתנו טרם הלכה זו. היעלה על הדעת כי פסקי הדין בענין שיתוף בדירות מגורים שניתנו טרם ההלכה שנקבעה ברע"א 8672/00 אבו רומי נ' אבו רומי (27.08.2002), והם חלוטים יבוטלו ובתי המשפט למשפחה ישובו וידונו בהם מלכתחילה?
28. יש משמעות מבחינת מדיניות משפטית ציבורית וגם מבחינת סופיות הדיון של המתדיין הבודד, כי יינתן משקל מכריע לעיקרון סופיות הדיון על היבטיו השונים גם בענייני משפחה. הדברים מקבלים משנה תוקף שעה שבענייני קטינים ניתן לשוב ולפנות לבית המשפט, אך אין די רק בהלכה החדשה שנקבעה לשם מימוש זכות הגישה לערכאות ונדרש לשם כך "דבר מה נוסף".
29. יודגש - העתרות לבקשתו של האב כאשר לא חל גם לא לשיטתו כל שינוי נסיבות – מהותי ולא מהותי – משמעה כי כל פסקי הדין למזונות שניתנו בטלים. לכך גם מבחינת מדיניות משפטית לא ניתן להעתר. בכך מבקש האב לבטל את עיקרון סופיות הדיון וכן את דיני ההתיישנות. לא ראיתי לכך נימוק משכנע דיו בטיעוניו.

30. ויודגש – פסקי דין במזונות (הסכם או פסק דין) אכן נתונים לבחינה מחודשת ושינוי אולם רק בסייגים ובמגבלות שנקבעו בפסיקה העוסקים בשינוי נסיבות מהותי. בעניינו אין טענה כלל לשינוי נסיבות מהותי עובדתי כלשהו. האב לא התייחס היכן יעבור הגבול לטענה משפטית זו – האם על פסקי דין שניתנו בחודשים האחרונים, בשנה האחרונה, בשנים האחרונות? האם פסקי דין שניתנו עד לגבול ההתיישנות כולם בטלים רק בשל ההלכה הני"ל? לא מצאתי בנימוקיו התייחסות מספקת להיבטים הייחודיים לדיני המשפחה ולדיני מזונות ילדים בפרט בהקשר זה.
31. נקודת המוצא בפרט בנושא מזונות ילדים כי החיים דינמיים ובמקרים המתאימים ניתן לדון מחדש בפסיקת מזונות. עם זאת יש לשים לב כי [בע"מ 919/15](#) לא שינה את ההלכה הקיימת לגבי הדרישה לשינוי נסיבות מהותי בתביעה נוספת למזונות.
32. ייתכן כי יהיה מקום במקרים מתאימים, כפי שהצביעה ב"כ התובע, על מתן פרשנות מקלה יותר לעניין הדרישות לשינוי נסיבות מהותי. אך שינוי נסיבות מהותי עדיין נדרש. לטעמי לא די [בע"מ 919/15](#) על מנת לשלול את הדרישות בפסיקה להוכחת שינוי נסיבות מהותי.
33. **אשר על כן התוצאה היא שהתביעה הנוכחית נעדרת עילה.** העילה עליה מסתמך האב לביטול פסק הדין למזונות – אינה קיימת על פי הלכת סולל בונה ועל פי פסיקת בתי המשפט המחוזי לעיל.
34. להשלמת התמונה יצויין כי האב עמד על נוסח תביעתו הנוכחית וכאמור לעיל סבר כי הטענה המשפטית על החלת [בע"מ 919/15](#) די בה על מנת להורות על בטלות פסק הדין למזונות ומתן פסד דין חדש. בנסיבות הללו לא מצאתי כי יש מקום להורות על תיקון כתב התביעה.
35. למעלה מן הצורך יובהר – כי ההלכה שקבעה כי מי מהצדדים יכול לשוב ולפנות בתביעה לשינוי מזונות בשל שינוי נסיבות מהותי חלה גם בעניינם של הצדדים. שינוי זה לא נטען בהליך זה ולא נדון ועל כן אין במחיקת התביעה על הסף בטענה הנוכחית לסגור את שערי בית המשפט עבור מי מהצדדים ככל שיוגשו תביעות עתידיות בעניין זה.

ד. סיכום

36. **אשר על כן התביעה נמחקת על הסף בהעדר עילה.**

37. **הוצאות** – לאור השאלה המשפטית שעמדה על הפרק, האב יישא בהוצאות מופחתות בסך של 2,000 ש"ח.

38. פסק הדין מותר לפרסום ללא פרטים מזהים.

39. **המזכירות** תסגור את התיק.

ניתן היום, כ"ד אדר תשע"ח, 11 מרץ 2018, בהעדר הצדדים.

תמר סנונית פורר, שופטת

תלה"מ 38034 09 17 פלוני נ' פלונית תמר סנונית פורר 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)